

***Omgaan met macht,
Omgaan met bezit,
Omgaan met status***

Levenskeuzes waar ieder mee te maken heeft.
Wat leert Jezus zijn volgelingen in dat verband ?

Verwelkoming, verontschuldigen en situering

Aan allen van harte welkom.

Leven met genoeg op maat van mensen en planeet =
jaartheme 2020-21 en 2021-22

We staan op een keerpunt, het besef groeit dat we naar een duurzaam maatschappijmodel dienen te evolueren. Het is onmogelijk dat heel de mensheid op het welvaartspeil van de rijken kan komen.

We botsen op de limieten van onze planeet én toch maakt de moderne samenleving vele mensen ongelukkig.

Als thema voor deze viering kozen we:

Omgaan met macht,
Omgaan met bezit,
Omgaan met status...

Het gaat om levenskeuzes waar ieder mee te maken heeft:

en wat leert Jezus zijn volgelingen in dat verband ?

Het is een omvangrijk thema en we willen aan de hand van enkele evangeliefragmenten ingaan op de eerste twee, macht en rijkdom... en zien hoe een persoon met macht of met rijkdom dit al dan niet ten goede kan aanwenden.

Een werkgever in het verhaal van de wijngaardenier, een rijke in het verhaal van Lazarus. Het werk kan georganiseerd worden in functie van het welzijn van de gemeenschap en vooral van de armen.

Waar gedeeld wordt ontstaat er overvloed. Maar leiders kunnen kiezen voor meer macht en rijkdom en dat leidt tot onverschilligheid want rijkdom doet vaak het hart verstenen en maakt mensen doof voor een profetische oproep.

We zingen het openingslied “Wat de toekomst ons zal geven” zeer passend bij de vragen van vandaag.

Lied: Wat de toekomst ons zal geven weet geen mens !

Openingsgebed

Als bezinning lezen wij een uittreksel uit een homilie van Oscar Romero in 1977

*Het is maar al te gemakkelijk om dienstknechten van het woord te zijn
zonder de wereld lastig te vallen.*

Een heel spiritualistisch woord, een woord zonder engagement.

*Een woord dat kan weerklinken, waar ook ter wereld,
omdat het nergens echt op slaat.*

*Een dergelijk woord veroorzaakt geen problemen,
brengt geen conflicten met zich mee.*

*Wat conflicten en vervolging teweegbrengt, wat de authentieke kerk tekent,
is het woord dat brandt – zoals dat van de profeten,
en zich verkondigend én aanklagend richt tot het volk.*

*De verkondiging van het woord kan dienen om de wonderen van God te geloven en te
aanbidden.*

*Maar het moet vooral dienen om de zonden van de mensen die zich verzetten tegen het rijk
van God*

*uit hun harten te rukken, uit hun samenlevingen, uit hun wetgeving,
uit hun instanties die onderdrukken en mensen gevangen zetten,
en die de rechten van God en van de mensen met voeten treden.*

Omdat wij vaak onbewust ons nog teveel verzetten tegen de komst van het rijk Gods, het
gouden kalf aanbidden en valse profeten achterna lopen, vragen we om vergeving.
Laat ons (in stilte) bidden om vergeving !

Schriftlezingen, commentaar, vragen en gesprek

De economie volgens Jezus Christus

1. de econome van het vertrouwen

Mt. 20: 1-16

*Want het koninkrijk der hemelen lijkt op een mens,- huismeester,
die als het licht wordt gelijk naar buiten komt
om werkers te huren voor zijn wijngaard.*

*Hij wordt het met de werkers eens over een dinar voor de dag
en zendt ze uit, zijn wijngaard in.*

*Als hij omstreeks het derde uur naar buiten komt
ziet hij anderen, zonder werk, staan op de markt.*

*Tot hén zegt hij: gaat ook gij de wijngaard in,
en wat rechtvaardig is zal ik u geven!*

En zij gaan heen.

*Als hij omstreeks het elfde uur naar buiten komt
vindt hij daar nog anderen staan en hij zegt tot hen:*

wat staat ge hier de hele dag zonder werk?!

*Zij zeggen tot hem: omdat niemand ons gehoord heeft!
Hij zegt tot hen: gaat ook gij de wijngaard in!
Als het donker is geworden zegt de heer van de wijngaard tot zijn voorman:
roep de werkers en betaal de huurprijs,
te beginnen bij de laatsten tot aan de eersten!
Als zij van omstreeks het elfde uur aankomen
nemen zij elk een dinar in ontvangst;
als de eersten aankomen houden zij het erop dat zij méér mogen aannemen,
maar ook zij nemen elk de dinar in ontvangst.
Toen ze die moesten aannemen ontstond er bij hen gemor tegen de huismeester.
Ze zeiden: deze laatsten hebben maar één uur gewerkt
en u hebt hen gelijk gemaakt aan ons
die de last van de dag en de hitte hebben gedragen!
Maar hij zegt ten antwoord tot één van hen:
makker, ik doe je geen onrecht:
ben je het niet over een dinar met mij eens geworden?-
steek bij je wat je toekomt en ga heen:
het is mijn wil om aan deze laatste net zo veel te geven als aan jou;
of staat het mij niet vrij om met het mijne te doen wat ik wil?-
of is jouw oog boos omdat ik goed ben?-
zo zullen de laatsten eersten zijn en de eersten laatsten!*

We lezen de tekst zoals Nico ter Linden hem naverteld in zijn boek:
Koning op een ezel
Verhalen uit het nieuwe testament
september 2009

De Werkers van het elfde uur

‘Het was een warme dag geweest,’ vertelde Matteüs. ‘We hadden urenlang gesjouwd, heuvel op, heuvel af. We waren moe, we hadden dorst. We gingen onder een boom zitten om wat uit te rusten. Ineens zei Petrus tegen Jezus: “Wij lopen nu al ik weet niet hoe lang met je mee, wij hebben alles en iedereen in de steek gelaten om je te volgen. Ik mag toch hopen dat we daarvoor beloond worden.”

“Bij de hemelpoort mag je meteen doorlopen,” zei Jezus.

“Geen gek idee,” zei Petrus, “dat heb ik dan wel verdiend.”

“Weet je wat,” zei Jezus, “als ik jou was zou ik God vragen of jij later als portier bij de hemelpoort mag staan. Dan bepaal je zelf wie erin mag en wie niet.”

“Ook een goed idee,” zei Petrus.

“Je zult er alleen nog wel wat voor moeten leren,” zei Jezus.

“Wat dan?” vroeg Petrus.

Jezus zei: “Er was eens een wijngaardenier, de eigenaar van een grote wijngaard. Toen de druiven rijp waren om geoogst te worden, ging hij – het was nog vroeg, het was zes uur in de morgen – naar de markt om arbeiders te huren. Wie werk zocht, kon het daar vinden. De wijngaardenier zag een paar mannen staan. ‘Willen jullie vandaag druiven plukken?’

‘Graag, heer.’

‘Jullie verdienen er ieder een schelling mee, voor de hele dag, is dat goed?’

‘Dat is afgesproken, heer.’

De zon kwam op, de mannen gingen aan het werk.

Omstreeks het derde uur – toen was het dus negen uur in de morgen – dacht de wijngaardenier: Ik ga weer even naar de markt om te kijken of ik niet wat meer arbeiders in de wijngaard kan krijgen. Ja hoor, er stonden er een paar. ‘Willen jullie vandaag druiven plukken? Ik zal jullie goed belonen.’

‘Dat is goed, heer.’

Maar er waren zoveel druiven en de tijd ging zo snel, dat de wijngaardenier nog twee keer naar de markt ging om nieuwe arbeiders te halen, omstreeks het zesde en het negende uur – toen was het dus twaalf en drie uur in de middag. En ook rondom het elfde uur – het werd al wat koeler – ging hij nóg een keer naar de markt, en gelukkig zag hij weer een paar arbeiders staan.

‘Hebben jullie niet gewerkt, vandaag?’

‘Nee, heer.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat niemand ons gehuurd heeft.’

‘Kom maar gauw, dan kunnen jullie nog een paar uur wat doen.’ De mannen van het elfde uur gingen met hem mee en werkten tot de zon onderging.

In het kantoortje konden de arbeiders hun loon komen halen. ‘Eerst die van het elfde uur,’ zei de wijngaardenier.

De mannen kregen ieder een schelling. ‘Dat ziet er mooi voor ons uit,’ zeiden de werkers van het eerste uur tegen elkaar. ‘Die jongens van het elfde uur hebben maar eventjes gewerkt, toen het lekker koel was, wij hebben de hele dag geploeterd in de felle zon, als zij ieder een schelling ontvangen, wat krijgen wij dan wel niet?’

Uiteindelijk kwamen ook zij aan de beurt. ‘Alsjeblieft,’ zei de wijngaardenier, ‘hier is je loon, ieder een schelling.’

‘Hoe kan dát nu?’ riepen ze teleurgesteld uit. ‘Wij, de dagloners van het eerste uur, krijgen net zoveel als de werkers van het elfde uur! Vindt u dat eerlijk?’

‘Ben ik oneerlijk?’ vroeg de wijngaardenier. ‘Hadden wij niet afgesproken dat ik jullie ieder een schelling zou geven? Ik wil graag aan de laatsten net zoveel geven als aan jullie. Het is toch mijn wijngaard? Wat kijken jullie boos? Is dat soms omdat ik goed ben?’

“Dit verhaal moet je door en door kennen, Petrus, voordat je portier van de hemelpoort kunt worden,” zei Jezus. “Je moet weten dat ze hierboven slecht in rekenen zijn. Niet wannéér je komt, telt voor God, maar dát je bent gekomen. De Heer van de wijngaard van de wereld houdt van dit soort grappen.”

“Leuk is anders,” zei Petrus zuinigjes.

“Ja,” zei Jezus. “Daarom moet jij ook nog veel leren.”

Duiding

Eén van de dilemma’s waar economen mee kampen is het volgende: enerzijds zijn de meeste mensen voorstanders van een systeem van werkloosheidsverzekering, al is het maar omdat ze rekening houden met het risico om zelf ooit hun werk te verliezen. Maar anderzijds houdt zo’n systeem ook het gevaar in dat uitkeringstrekkers zich dankzij die uitkeringen gaan nestelen in hun situatie en geen inspanning meer gaan doen om opnieuw aan de slag te gaan. Daarom zijn uitkeringen in de meeste landen ofwel beperkt in de tijd, ofwel in bedrag. In België dalen de uitkeringen naarmate je langer werkloos bent: in die mate zelfs, dat ze voor sommige categorieën tot 30% onder de officiële armoedegrens duiken. M.a.w. het systeem dompelt langdurige werklozen bewust in de armoede om hen ‘aan te moedigen’ zo snel mogelijk terug werk te vinden. Jammer, maar nodig om misbruiken te voorkomen – zo wordt geredeneerd.

Jezus hield er een heel andere logica op na. In zijn parabel van de werkers van het elfde uur biedt de wijngaardenier alle werklozen die hij aantreft een dubbele garantie aan: hij stelt ze allemaal tewerk, en hij betaalt alle arbeiders precies hetzelfde loon, ongeacht hoeveel of hoe weinig ze gewerkt hebben. Dat zou in ons systeem overeenkomen met een gewaarborgde aanwerving zonder selectieprocedure, naast een werkloosheidsuitkering die 100% van het loon bedraagt. De hedendaagse economen zouden Jezus dus voor gek of communist – of allebei – verklaren.

Ik moet toegeven dat ik Jezus’ economisch programma wel erg gewaagd vind. Maar wat ik wel aanvoel is dat hij uitgaat van een ontzettend vertrouwen in kleine mensen – terwijl de

economische onderbouwing van ons socialezekerheidsstelsel uitgaat van een fundamenteel wantrouwen in de begunstigen: daar is de werkloze een gemakzuchtige egoïst die profiteert van de solidariteit van anderen.

Voor Jezus is de werkloze een mens die een gezin moet onderhouden, en die gezond moet blijven om de volgende dag opnieuw aan de slag te kunnen. Daarom moeten eerst zijn basisbehoeften vervuld worden, en durven we erop rekenen dat hij achteraf op zijn beurt een bijdrage zal leveren aan de collectieve welvaart. Die 'economie van het vertrouwen' trekt me als christen meer aan. Ze wordt trouwens her en der bedreven in wat de 'sociale economie' heet.

Er is in Baskenland zelfs een holding – de Mondragon Groep – waarvan alle aangesloten bedrijven hun werknemers een werkgarantie geven voor de rest van hun loopbaan. Het geeft soms wat problemen, maar het werkt al meer dan een halve eeuw.

Toch niet zo gek van Jezus!

Nu de vraag: **Zou ik hetzelfde doen?**

1 minuut stilte om eerlijk over de vraag na te denken.

5 minuutjes om er over te spreken met je buur... (en er volgt geen plenum).

Muziek

2- de economie van de verantwoordelijkheid

Lc 16: 19-26

Er was eens een rijke man die de mooiste kleding droeg en van zijn leven een groot feest maakte. Voor zijn huis lag de bedelaar Lazarus, overdekt met zweren. Lazarus hoopte dat hij de restjes die overbleven van de maaltijden van de rijke man kon eten, maar er kwamen alleen maar honden aanlopen, die zijn zweren likten. Op zekere dag stierf de bedelaar, en engelen brachten hem naar Abraham om aan zijn hart te rusten. Ook de rijke man stierf. Toen deze in het dodenrijk kwam, werd hij hevig gekweld, maar hij zag Lazarus bij Abraham. De rijke man vroeg Abraham om medelijden en of hij Lazarus wilde sturen om zijn tong te verkoelen met water aan het topje van zijn vinger, want hij had pijn door de vlammen. Abraham weigerde dit en zei dat de rijke man al het goede al tijdens zijn leven had gehad, terwijl Lazarus alleen maar ellende had gekend. Lazarus vond nu troost en de rijke man pijn. De rijke smeekte Abraham om Lazarus naar zijn vijf broers te zenden om hen te verwittigen, opdat zij zijn lot niet zouden ondergaan. Maar Abraham zei dat als Mozes en de profeten niet genoeg zijn, ze zich ook niet zouden laten overtuigen door iemand die uit de dood zou opstaan.

Duiding

De parabel van de rijke die onherroepelijk naar de hel gaat, komt keihard over. De hardleerse rijke wordt verketterd. Nochtans wordt niet gezegd dat de rijke de arme heeft uitgebuit. Wat is dan het gedrag dat Jezus aanzet tot zo'n vlijmscherpe veroordeling? Is het niet de zonde van **onverschilligheid?**

Het is dan ook treffend in het verhaal van daarnet dat er geen enkel woord gewisseld wordt tussen de rijke en Lazarus, ook al ligt deze laatste al dagenlang aan de voordeur van de rijke man. Die doet alsof Lazarus niet bestaat. En dat maakt Jezus kwaad. Dit verhaal is een schot voor de boeg van weldenkende rijken die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid

ontlopen in de overtuiging dat zij hun rijkdom eerlijk verdiend hebben. De boodschap is duidelijk: als je geconfronteerd wordt met lijden en armoede van welke aard ook, is er geen enkel excuus om die uit de weg te gaan.

Zijn er voorbeelden in de maatschappij van vandaag? Denken wij aan de belastingontduiking, veelvuldig toegepast in België, ja ook in Europa. Daarentegen ligt het leefloon van de uitkeringstrekkers in België zowat 25 tot 40% beneden de officiële armoedegrens. In de EU zijn er maar 5 à 6 landen waar de sociale bijstandsuitkeringen min of meer op die armoedegrens liggen. Tegelijk wordt geschat dat in de EU jaarlijks een triljoen (één gevolgd door 18 nullen) aan belastinggeld ontdoken of ontweken wordt. Als overheden in geldnood besparen op uitkeringen, en als politici die dit soort beslissingen nemen nadien nog promotie krijgen, zou je dan de betrokkenen niet de hel toewensen? Zij schenden immers de mensenrechten door het lijden van armen te negeren.

Jezus is formeel in de parabel. Hij trekt een rode lijn.

Maar laat ons niet enkel politici onverschilligheid verwijten! Wij kunnen allicht ook voorbeelden aanhalen van onverschilligheid, dichterbij ons, minder spectaculair, maar toch hardleers: de algemene onverschilligheid ten opzichte van vluchtelingen, ten opzichte van ouderen, ten aanzien van... enz. Misschien vechten ook wij soms tegen onverschilligheid?

Daarom ook de vraag aan ieder van ons: **ontdek ik bij mezelf soms ook sluimerende onverschilligheid?** Ten opzichte van...?

1 minuut stilte om eerlijk over de vraag na te denken.

5 minuutjes om er over te spreken met je buur... (en er volgt geen plenum).

Muziek

Geloofsbelijdenis

En toch geloof.... ondanks onverschilligheid, ondanks wantrouwen

Hoeveel mensen worden niet buitengesloten?

(samen) **en toch** geloven wij in een kerkgemeenschap waar ieder welkom is.

Hoeveel mensen kijken er niet door de bril van rangen en standen?

(samen) **en toch** geloven wij in een gemeenschap van zusters en broeders.

Hoeveel mensen hebben geen contact, geen communicatie met elkaar?

(samen) **en toch** geloven wij in een gemeenschap die het woord van God in dialoog belijdt.

Hoeveel mensen kijken niet neer op anderen?

(samen) **en toch** geloven wij in een gemeenschap die dient, waar recht gedaan wordt aan elkeen.

Hoeveel mensen blijven cirkelen in hun wereldje van zelfgenoegzaamheid?

(samen) **en toch** geloven wij in een gemeenschap die haar grenzen overschrijdt.

Hoeveel mensen worden uitgebuit in slavernij?

(samen) **en toch** geloven wij in een gemeenschap die op weg is naar echte bevrijding voor allen.

Hoeveel mensen zien het niet meer zitten, zijn moe, zijn murw geslagen in het leven?

(samen) **en toch** geloven wij in een gemeenschap die hoop biedt vanuit God, Vader, Zoon en Geest.

Hoeveel mensen stikken in onverschilligheid, ja zelfs wantrouwen?

(samen) **en toch** is er steeds opnieuw Zin... Wij geloven dat de Liefde de dood overwint.

Wij willen meewerken aan deze droom. Amen.

Voorbeden

Heer God,
uw schepping hebt Gij ons toevertrouwd
om haar te behoeden en haar uit te bouwen
tot een leefbare wereld.

Samen: Wij bidden u voor ons,
en voor allen die zich daarvoor inzetten.
Laat ons denken en ons handelen vruchten dragen
en laat uw wereld niet verloren gaan.

Tussenzang: Wek mijn zachtheid weer

Gij gunt aan uw kinderen, Vader,
de vreugde om eigen vaardigheden te ontplooien.

Samen: Wij bidden u
help ons er naar streven dat arbeid rechtvaardig verdeeld wordt,
zodat de ene mens de andere in dienstvaardigheid eerbiedigt en bijstaat.
Dat we solidair worden met hen die uitgebuit worden,
met hen die niet meer kunnen werken en zij die vruchteloos naar werk op zoek zijn.

Tussenzang

Heer, bevrijd onze arbeid uit alle slavernij,
maak haar vrij en toegewijd.

Samen: Wij bidden u voor verbindend leiderschap,
gericht op dienst aan de gemeenschap,
met mildheid tegenover hen die niet meekunnen.
Bekeer hen die zich door werk en winst zo laten verblinden
dat ze U en uw mensen uit het oog verliezen.

Tussenzang

De tafel staat klaar met bloemen, licht, brood, wijn en onze gaven (het collectemandje doet de ronde)

Dankgebed

In Jezus' naam brood breken en delen betekent: dat je een wereld wilt waar brood zal zijn en waardigheid voor alle mensen. Zijn beker drinken betekent: je sterk maken voor een nieuw verbond met alle mensen, nu en in de toekomst, kome wat komt.

– “Groter dan ons hart”

Onze Vader

Gij Onnoembare,
door Jezus genoemd: ‘Onze Vader’,
bij wie wij kind aan huis zijn, aanvaard ons wie we zijn.

Wij bidden:

dat Uw Naam ‘Ik zal er zijn’ in ere wordt gehouden,
dat velen deze naam waarmaken in woord en daad.

Dat wij uw volk mogen worden:
mensen in vrede die elkaar recht doen en liefhebben
en die de aarde eerbiedigen.

Geef ons en alle mensen
al wat wij nodig hebben om te bestaan tot morgen:
brood, waardigheid en levensadem.

Als wij verzoening nastreven en schulden kwijtschelden,
laat ons dan uw vergeving ervaren.

Als wij op weerstanden botsen, laat ons dan staande blijven
en verder gaan in vertrouwen op u.

En laat de macht van het kwaad in ons
nooit het laatste woord hebben.
Want u bent onze hoop en onze kracht,
vandaag en alle dagen. Amen.

Vredewens

Als wij in zijn sporen gaan en ons verbinden met elkaar, dan komt zijn vrede onder ons.
Geef elkaar een teken van vrede, en
zingen we “Sjaloom: Gods Vrede komen over u.”

We delen brood en wijn

Laten we drinken en klinken op mensen en wensen...

Gebed ter afsluiting

Samen

Maak het werk van onze handen tot blijdschap, Heer.

Maak ons moe-zijn en onze ergernis tot aanloop naar een nieuw begin.

Maak onze rust en vrijheid tot ongeduld en dorst naar u.

Maar laat ons nooit berusten in de valse waarden
waarmee geld en bezit onze arbeid uithollen.

Behoed ons voor onverschilligheid van de rijke ten opzichte van Lazarus,
Laat ons niet verzinken in de leegheid
van louter streven naar bezit, efficiëntie en rendement,
van kopen en verkopen zonder de vreugde van het dienst bewijzen.

Behoed ons vooral voor het vervalsen van uw beeld,
alsof U een God zou zijn die vrede neemt met de uitbuiting van velen
om winst op te brengen voor weinigen.

Behoed ons voor het ongeloof en de afgoderij,
waardoor wij teruggeworpen worden op onszelf
en uw bevrijdende hand niet kunnen grijpen.
Zoals de werkers in de wijngaard vragen wij om uw vertrouwen in ons.

Behoed ons voor het gevoel van machteloosheid
en schenk ons weer de verbeelding die ons doet grijpen
naar de oude dromen van herverdeling, van mensen die opstaan,
van gerechtigheid en vrede.
Amen. Het zij zo.

Slotlied: Een droom van alle mensen samen

Mededelingen, napraten.

Dank je wel voor het samen vieren. **Ward, Jac en Odette**

Inspiratie vonden we bij :

Geert Dedecker,

Filosofenfontein Heverlee,

Ides Nicaise,

Huub Oosterhuis

Nico ter Linden